

Juniáles

Obecný úrad dňa 2.7.2022 zorganizoval na Banžekovskej lúke Juniáles. Po 2-ročnej pandemickej prestávke sa bývalý stanový tábor zaplnil deťmi, aj dospelými. Hudba v podaní DJ Vladimíra Handrka vyhrávala už od 13. hodiny popoludní. Program pre deti s názvom Cesta okolo sveta sa začal hneď po príhovore starostu obce. Deti mali pripravené na 6 stanovištiach - svetadieloch, rôzne súťaže, ktoré preverili ich fyzickú a vedomostnú kondíciu. Poslanci obce, hasiči a jaskyniari v kostýmoch charakterizujúcich daný

svetadiel, mali pre deti pripravené rôzne súťaže a kvízy. Naši mladí z Malužinej, ktorí predstavovali Afriku, si pripravili pre deti napríklad nosenie vody do kopca vo vedrách, hod oštepom na cieľ, alebo lezenie po lane. Jaskyniari pomáhali deťom vyliezť na strom po lanovom rebríku, alebo prekĺznuť úzkou štrbinou pripomínajúcou jaskynnú štrbinu. Pri hasičoch si vyskúšali, ako sa hasí hadicou, ale aj ako sa dáva umelé dýchanie. Deti si mohli vyskúšať, ako sa narába s čínskymi paličkami, keď si mali vyloviť cukrík z nádoby plnej ryže. Alebo mali priradiť zvieratká ku správne svetadielu podľa toho, kde

žijú a ešte veľa iných disciplín. Za odmenu dostali diplom a balíček nielen so sladkosťami. Hasiči predviedli ukážku, ako správne hasiť horiaci olej v kuchyni a potom deťom nastriekali na lúke penu. Najviac si tento deň užili deti. Program pokračoval vylosovaním tomboly. Od sponzorov sme dostali 62 hodnotných cien, za čo im veľká vďaka. Každý si mohol pochutnať na gulášoch, ktorý varil už tradične Karol Divok s rodinou a kamarátmi už od rána. Keď sa začalo stmievať, hasiči zapálili vatru. Malužinskou dolinou sa niesli slová piesne: "Na Kráľovej holi...", ktorú sme si spoločne zanötli.

pokračovanie na str. 2

Až potom sa začala ozajstná zábava, ktorá sa predĺžila do polnoci . Podakovanie patrí všetkým organizátorom, starostovi obce, poslancom a dobrovoľníkom, ktorí pomohli pri organizácii Juniálesu 2022 a tiež všetkým, ktorí sa postarali o vatru. Ďakujeme sponzorom za ich veľkodušnosť a ceny do tomboly. Sponzori: Eltek Liptovský Hrádok, Fit Shaker, Stará zvonica Nižná Boca , By Veronica Malužiná, Elektrik – Bobák Bratislava, Eurovia – Kameňolomy Žilina, Lidl Liptovský Hrádok, Pečivárne Liptovský Hrádok, Financon Liptovský Mikuláš, Proenergy Liptovský Mikuláš, Jeme zdravo, Klenoty Liptovský Hrádok, Tatra Forest Slovakia Liptovský Mikuláš, Zubná ambulancia MUDr. Folta Liptovský Hrádok, Unimix Liptovský Hrádok, Oknerok -Vladimír Korenko Malužiná, Urbársky spolok obce Nižná Boca, Euro Ecoinvest Liptovský Mikuláš,

Farma Východná PD, Auto-Kamo Miroslav Trvalec Malužiná, Lesy SR š. p. L. Hrádok, Drevomel, Drevona Malužiná, Obec Hybe, Eurovia – Kameňolomy, mobilná linka Malužiná, Desana Stromková Veterná Poruba, Anna Darabošová, z Malužinej rodiny Chytilová, Španková, Kriššáková, Divoková, ďalej z Malužinej Martin Petrenka, Petra Gulašová, Jarmila Divoková.

-Ma Španková-

Starostove novinky

Tohtoročný prechod zo zimy do jari bol pre nás takpovediac ideálny. Posledný sneh napadol koncom marca. Chladnejší apríl bez veľkých teplotných výkyvov posunul vegetáciu v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi takmer o dva týždne. Tešiť sa tak môžu záhradkári, ktorým koruny stromov začína „ohýbať“ úroda ovocia, ale aj včelári z peknej znášky medu z ovocných stromov a následne javora. Trápi nás však nedostatok zrážok.

Príchod teplejších májových dní vytiahol mnohých do záhrad, niektorých na úpravu svojho priedomia, ale niektorí prispeli aj svojou ochotou a prácou ku skrášleniu verejného priestranstva, či už na cintoríne (brigáda JDS), alebo v parku pri lesnej správe (obecná brigáda).

Park pri lesnej správe

V apríli P. Lištiak a I. Petrenka spracovali spílené stromy a vyčistili svah od porastu krov. Práce vykonali za palivové drevo. Z časti stromov (asi 7 m³) nám na píle I.V.E. L. Hrádok narezali dosky a fošne (350,00 €). Naloženie

a odvoz konárov na skládku pre výrobu štiepkov v Uhlisku, ako aj odvoz a dovoz materiálu z hrádockej píly bezodplatne zabezpečil R. Petrulák. V máji zorganizovala obec brigádu na dočistenie parku. Brigádnici vyhrabali ihrisko, vyzbierali skaly a zvyšné konáre. V júni S. Kriššák ml. a S. Kriššák st. vykopali korene po vyrúbaných stromoch a minuloročných vývratoch. Vzniknuté jamy následne zavozili a zrovnali. Popri tom nám odstránili veľké skaly a „zrezali“ krajinu z lúky oproti parku (skaly boli v minulosti uložené pri krajnici ako zábrana proti jazde ťažkých áut). Všetkým ďakujem!

Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky „Hostinec“

V marci a apríli vybúral Peter Lištiak nepôvodné deliace priečky. Tehly využijeme pri ďalších prácach.

V apríli nám B. STUDIO, s. r. o. dodalo vypracovanú projektovú dokumentáciu na celkovú rekonštrukciu budovy hostinca so zmenou účelu na administratívnu budovu (3000,00 €). Po získaní všetkých potrebných stanovísk a vyjadrení prebieha v súčasnosti konanie na vydanie stavebného povolenia.

Koncom minulého roka sme odoslali Ministerstvu kultúry SR žiadosť na poskytnutie

dotácie projektu s názvom Malužiná, prístrešok hostinec č. 64, 3. etapa, stavebná rekonštrukcia otvorov a výmena dverových a okenných výplní v hodnote 22175,00 €. Ministerstvo kultúry nám na podporu realizácie projektu poskytlo 8000,00 €. V júli až auguste by malo prebehnúť (po novele zákona) elektronické verejné obstarávanie na dodávateľa diela.

V júni realizovala firma SKD, s. r. o. terénne úpravy svahu za objektom pivnice z dôvodu zosypávania zeme k novej streche pivnice. Terén bude potrebné ešte ručne dočistiť, vyhrabať väčšie kamene a vysiať trávnu. Na vzniknutých terasách plánujeme vysadiť ovocné stromy (náhradná výsadba za povolené výruby stromov).

V máji obec po vzájomnej dohode ukončila spoluprácu na vykonávaní menších obecných služieb s Peterom Lištiakom.

Obec uzavrela dohodu o vykonaní práce s Jánom Petrulákom. Od konca mája vykonáva letnú úpravu verejného priestranstva. Ako ste si mohli všimnúť, svoju prácu vykonáva poctivo. Je pre obec prínosom.

Čas zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Liptovskom Mikuláši vyhlasuje na lesných pozemkoch a v ich ochrannom pásme (50 m) v územnom obvode L. Mikuláš od 27.6.2022 do odvolania čas zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru. Na týchto miestach sa zakazuje fyzickým osobám fajčiť alebo požívať otvorený plameň (odhadzovať horiace alebo tlejúce predmety), vypaľovať porasty, zakladať oheň. Vlastníci, správcovia alebo obhospodarovatelia lesných pozemkov sú povinní zabezpečovať v lesoch hliadkovaciu činnosť, udržiavať prejazdové cesty, zväznice a zdroje vody v stave umožňujúcom bezproblémový prístup hasičských jednotiek, vybaviť pracovné stroje (traktory, harvestory, vyvážacie súpravy) prenosnými hasiacimi prístrojmi a účinným zachytávačom iskier.

Volby do orgánov samosprávy obcí a volby do orgánov samosprávnych krajov

Predseda NR SR rozhodnutím č. 209/2022 Z.z. vyhlásil volby do orgánov samosprávy obcí a volby do orgánov samosprávnych krajov a určil deň ich konania na sobotu 29.10.2022.

Obecné zastupiteľstvo v Malužinej uznesením č. 16/2022 zo dňa 13.6.2022:

- a) podľa § 166 zákona č. 180/2014 o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov určuje pre voľbu poslancov a starostu obce v komunálnych voľbách 2022 jeden volebný obvod,
- b) podľa § 11, ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. určuje pre

volebné obdobie 2022 - 2026 päť (5) poslancov Obecného zastupiteľstva Obce Malužiná,

- c) podľa § 11, ods. 4, písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n.p. určuje pre volebné obdobie 2022 - 2026 rozsah výkonu funkcie starostu obce na 100,00 % .

Elektronická adresa na doručovanie oznámenia o delegovaní člena a náhradníka do miestnej volebnej komisie a okrskovej volebnej komisie je: podatelna@obecmaluzina.sk.

Bližšie informácie ku konaniu volieb získate na našej internetovej stránke <https://www.obecmaluzina.sk/>, alebo priamo na stránke Ministerstva vnútra SR: <https://www.minv.sk/?volby-selfgov22>.

Podakovanie

Záverom chcem ešte raz poďakovať za poskytnutie tradičných priestorov Františkovi Filipovi, za drevo na jánsku vatru Lesnej správe v Malužinej, Radovi Petrulákovi za dovoz dreva, našim hasičom za postavenie vatry, poslankyniam a jaskyniarom za pekný program pre deti, Karolovi Divokovi a jeho pomocníkom za prípravu guláša, sponzorom našej bohatej tomboly a všetkým ostatným, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zapojili do priprav a organizácie tohtoročného Juniálesu. No a samozrejme Vám všetkým, ktorí ste sa po dvoch rokoch prestávky prišli s nami zabaviť.

-Ing. Břetislav Chytil
Starosta obce-

Rekonštrukcia čističky odpadových vôd

Podľa ministerstva životného prostredia dochádza veľmi často k havarijným stavom obecných čističiek. Mnohé z nich nestíhajú z dôvodu zastaranej technológie, potom časť znečistenej vody prúdi do vodných tokov. Ako dôvod uvádzajú predovšetkým spomenutú zastaranú technológiu, potom preťaženie (oproti plánu sa napojí oveľa väčšie množstvo obyvateľov) a nesprávne zaobchádzanie. V roku 2021 sa obyvatelia Svidovských bytoviek ocitli v tejto situácii. Čistička odpadových vôd potrebovala nutne výmenu. Sú na ňu napojené dve bytovky. Situácia bola vážna. Barbora Divoková, jedna z obyvateľiek bytoviek a zároveň poslankyňa obecného zastupiteľstva v Malužinej, sa chopila neľahkej úlohy a pustila sa do riešenia problému.

» Barborka nedávno ste sa pustili spoločne s ostatnými obyvateľmi bytoviek do obnovy čističky odpadových vôd. Podnietil Vás k tomu jej havarijný stav. V čom konkrétnom bol problém?

Hlavný problém bol v tom, že neskutočne zapáchala. Čistička odpadových vôd bola stará, v podstate fungovala od postavenia bytoviek. Keď ČOV (čistička odpadových vôd) zapácha, už nefunguje správne. Dali sme odobrať vzorky a boli katastrofálne. Hneď som kontaktovala firmu Ekoservis, s. r. o., aby nám poradili, čo vlastne s tým máme robiť. Prišli na obhliadku a na základe toho nám odporučili ďalší postup. Bola nutná výmena, museli sme vybudovať novú ČOV. Dohodli sme sa na spolupráci a nakoniec sme vedeli ako ďalej pokračovať, práce sa rozbehli, spravili nám projektovú dokumentáciu, potom boli na rade neskutočné papierovačky.

» Čo všetko bolo potrebné splniť? Musela si si toho asi dosť naštudovať, aby si vedela ako pokračovať a na aké úrady sa obrátiť? Ide o vodnú stavbu, dokumentácia musela byť rozsiahla.

Stačilo kontaktovať Životné prostredie v Liptovskom Mikuláši. Pani Kustrová bola veľmi ochotná a vo všetkom mi poradila a navedla správnym smerom. Nevie, či si spomeniem na všetko, ale potrebovali sme 2 projektové dokumentácie, vyjadrenia od Vodohospodárskeho podniku Piešťany, Telemeko, Liptovskej vodárenskej spoločnosti, Elektrární, obce Malužiná a podobne. Následne bolo potrebné podať žiadosť o stavebné povolenie, vzorky, na základe ktorých je potrebná obnova ČOV, zaplatiť správny poplatok, predložiť staré povolenie na vypúšťanie a jeho povolené hodnoty. Bolo toho veľmi veľa, nespomeniem si úplne na všetko.

Na kolaudáciu bolo potrebné :

- Návrh na vydanie kolaudačného rozhodnutia
- Opis a odôvodnenie odchýlok od stavebného povolenia (ak nejaké boli)
- Geodetické zameranie stavby, doklady o vytýčení priestorovej polohy stavby
- Doklady o výsledkoch predpísaných skúšok a meraní (tlakové skúšky, resp. vodotesnosť, revízia správa elektriky).
- Výkresy, v ktorých sú vyznačené zmeny a odchýlky v porovnaní s projektovou dokumentáciou,
- Certifikáty použitých materiálov, prevádzkový poriadok ČOV – kópia od výrobcu
- Zápis o odovzdaní a prevzatí stavby
- Kópia stavebného denníka
- Zmluva s prevádzkovateľom ČOV (zabezpečenie odbornej prevádzky)
- Doklad o likvidácii stavebných odpadov vzniknutých pri výstavbe
- Správny poplatok – kolok (30 €)

» Ako dlho trvali práce?

Skoro všetky práce okrem bagrovania a vyliatia betónu na spodnú platňu sme si robili svojpomocne. Konkrétne Karol Divok (on ako murár to mal všetko pod palcom :) . Pomáhali tiež Tomáš Šiška, Martin Petrenka, Miroslav Badžgoň, Lukáš Muchál. Touto cestou im chcem veľmi pekne poďakovať za spoluprácu a ochotu pracovať. Práce od papierovania cez samotnú výmenu čističky a až po kolaudáciu trvali zhruba rok a pol.

» Ide o pomerne finančne náročný projekt. Z akých zdrojov ste ho financovali?

Financovali sme to z vlastných zdrojov, konkrétne z fondu opráv. Celkovo to stálo vyše 18 tis. €.

» Aká by mala byť životnosť čističky odpadových vôd?

Neviem presne povedať, ale zhruba 25 rokov. Samotná životnosť však závisí od podmienok osadenia, možnosti výmeny niektorých jej častí. Tých 25 rokov sa vzťahuje na plášť ČOV, ostatné časti majú nižšiu životnosť, ale môžu byť vymeniteľné. Čas ukáže ako dlho nám posluží.

ČOV sú ekologicky a ekonomicky výhodnejšie ako žumpy a septiky, ktoré sa v podstate postupne nahrádzajú. Voda je pre nás veľmi dôležitá , nevyhnutná. Čisté rieky, jazerá a ostatné vodné plochy slúžia jednak na podnikanie, ale aj na rekreáciu, oddych. V súčasnosti sa Slovensko trápí s veľkým suchom, práve recyklovaná voda z ČOV sa môže opakovane použiť, napríklad na polievanie a zavlažovanie. Ich najväčšou výhodou je teda pozitívny vplyv na životné prostredie a javia sa aj ako čiastočné riešenie pre domácnosti v období sucha.

Za rozhovor ďakujem Barbore Divokovej.

Ako funguje čistička odpadových vôd?

Akonáhle sa dostane potrubím do ČOV odpadová voda, začína mechanické čistenie (sedimentácia), potom biologický proces čistenia odpadových vôd, ktorý spočíva v tom, že užitočné baktérie požírajú a rozkladajú odpad vrátane tukov. Zároveň eliminujú zápach a znižujú objem sedimentov na dne nádrže. Taktiež dokážu tieto baktérie odstraňovať

z vody škodlivé látky ako sú napríklad amoniak alebo sírovodík.

Príklad látok, ktoré nepatria do ČOV

- popol,
- dámske vložky, tampóny, vlhčené a čistiace obrúsky,
- dezinfekčné prostriedky,

- tuky na vyprážanie, zvyšky z jedál, kuchynské oleje,
- plienky,
- žiletky, rôzne lepidlá, riedidlá,
- lieky a liečivé prípravky,
- štipule do uší, popol, cigaretové ohorky,
- textilie a pod.

-kbertkova-

Brigáda pre dobrú vec nie je povinnosť, je to veľkorysosť človeka...

Náš park v blízkosti Lesnej správy sa túto jar pekne zazelenal. Hneď zjari bolo vyrúbaných 9 stromov a niekoľko krikov (po veternej smršti z júla 2021). Park dal starosta vyčistiť od množstva popadaných konárov a vývratov. Park obec plánuje využiť ako oddychovú

zónu určenú pre deti, dospelých, ale aj pre turistov, či cyklistov. Obec vyčlenila v tomto roku 6.000,- Eur na rekultiváciu parku a osadenie workoutového ihriska. Starosta obce zvolal brigádu za účelom vyčistenia parku na sobotu 7.5.2022. Aj napriek nestálemu

počasiu sa našlo pár dobrovoľníkov (10), ktorí prišli vyzbrojení hrabľami, lebo park bolo potrebné vyhrabať od lístia a konárov. Ručne, teda hrabľami sme vyhrabali svah a úpätie svahu. Samotnú trávnatú plochu ihriska Břeťo Chytil zhrabal strojom, čo nám ušetrilo kus práce. Rado Petruľák, pripravený vždy pomôcť, keď to obec potrebuje, pristavil kontajner, do ktorého sme biologický odpad uložili. V druhej polovici parku (vedľa Lesnej správy), bolo vyzbieraných množstvo kameňov a konárov. Chlapi sa poriadne nafúrikovali. Som rada, že aj mladí sa zapojili do práce, uvedomiac si, že to robia pre svoje deti. Teraz je plocha parku pripravená, aby sa dala kosiť krovinnorezom. Už zostáva len odviešť skládku skál a vyrovnať na niektorých miestach nerovný povrch. Brigádu sme uzavreli už tradične opekačkou a občerstvením. Veď sme si to zaslúžili. Chcem poďakovať všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa aj napriek svojmu veku a zdravotným ťažkostiam zapojili do vyčistenia parku. Vážim si ich veľkorysosť a zápal pre dobrú vec. Už po obede sa z parku ozýval veselý džavot detí. O to nám predsa ide.

-Mašpanková-

„Zvony nad krajinou“ relácia o Malužinej v rádiu RTVS

Kto si zapol rádio RTVS v nedeľu 12.6.2022 o 11. hodine, po zaznení zvučky relácie „Zvony nad krajinou“ sa z rádia ozvalo: „Mnohí ani netušia, kde sa obec Malužiná nachádza, hoci sa v nej už veľakrát ocitli. Každý, kto sa na aute pustí cez horský príchod Čertovica, prechádza cez Malužinú. Pravdaže z auta vidíte len jej okrajovú časť a tak nemôžete vedieť, že tam majú turistické chodníky, cyklotrasy, ktoré vedú do dolín, kde nenájdete húfy turistov...”

Relácia sa natáčala priamo v našej obci. Redaktorky rádia Slovensko oslovili starostu našej obce a ten hneď súhlasil. Oslovil niekoľko našich občanov, ktorí boli ochotní odpovedať na ich otázky. V relácii sme sa dozvedeli, že Monika Žišková sa narodila a býva v najstaršej bytovke na Liptove starej takmer 200 rokov. Je to budova komerhofu, v ktorej kedysi sídlila pošta, policajná stanica, aj kancelárie závodu na výrobu rámov. Starosta obce Břetislav Chytil porozprával o histórii vzniku a najväčšom rozmachu Malužinej v obdobiach ťažby spracovania železnej a medenej rudy, o ťažbe surovín a výrobe skla a neskoršej výrobe obrazových rámov v jedinej fabrike na Slovensku. Priemyselný charakter Malužinej, ako uviedol, dokazuje aj vybudovanie a spustenie malej vodnej elektrárne v roku 1902 - Malužiná bola ako prvá obec na Liptove elektrifikovaná. Elektráreň prešla niekoľkými úpravami a po nedávnej výmene turbín pracuje dodnes. V relácii Kristína Bartková predstavila starý hostinec, kultúrnu pamiatku v rekonštrukcii, nazývanú Trégerov dom, ktorý bol postavený v r. 1807.

Vedúci Lesnej správy Peter Láni zobral redaktorku do Malužinskej doliny. Dozvedeli sme sa, že sa skladá z 3 dolín CHorupné, Tajch a Hodruša. Firma LIDL tu v posledných rokoch organizuje výsadbu nielen ihličnanov, ale aj bukov a brestu. V doline prebieha výrub stromov, prevažne kalamitných, ktorý realizuje firma Radoslava Petruľáka. Redaktorka ho zastihla priamo v stajni pri koňoch. Popri krmení sa dozvedela, že svojich 7 koní využíva na sťahovanie dreva v nedostupných terénoch. Rozhovor do

relácie poskytol aj Pavol Lenko, ktorý vo svojej poslednej zbierke básní s názvom „Moje spomienky“ uverejnil báseň „Tri doliny“. Práve táto báseň je stelesnením krásy Malužinskej doliny.

Redaktorku zaujímalo, kde pracujú naši občania. Pán Peter Pittner, riaditeľ závodu Drevo-na, ju zaviedol priamo do výrobných hál, kde sa vyrába nábytok z drevotriessy. Uviedol, že výroba je plne automatizovaná. Potvrdil to aj pracovník Drevony, ktorý nastavuje CNC stroje, teda automatizované riadené technologické linky. Redaktorka neobišla ani stolársku dielňu OKNEROK, kde zastihla Korenkovcovotca a syna, ktorí v bývalom kultúrnom dome vyrábajú stolárske výrobky, krabicové okná a nábytok prevažne z dreva.

Od Anny Gulašovej, predsedníčky Jednoty dôchodcov Slovenska sme sa dozvedeli, že klub vznikol pred 5 rokmi a má momentálne 27 členov. Tiež uviedla, že v rámci akcie čistá dedina organizujú brigády, napríklad na čistenie cintorína. Na kultúru v obci si zaspomínala aj dôchodkyňa Božena Hideghetiová, ktorá bola členkou ochotníckeho divadla v obci. Najčastejšie hrali divadelnú hru „Drotár“ a Testament“. Svoje rozprávanie zakončila pesničkou „Keď sa drotár do mestečka uberal“. Jedna z dôchodkýň Jolana Jankovičová, učiteľka materskej školy, tiež poskytla rozhovor do rádia. Spomína si, ako prišla ako 19-ročná učiť do materskej školy na Malužinej, ktorá patrila drevospracujúcej firme Nový Domov. V škole mali 2 učiteľky aj 25 detí. Deti boli nielen z Malužinej, ale aj z Nižnej a Vyšnej Boce. Deti z našej obce v súčasnosti navštevujú MŠ v Kráľovej Lehote. Veronika Kriššáková v relácii uviedla, že aj napriek tejto nevýhode sa jej bývanie na Malužinej páči. V budove bývalej školy je teraz múzeum jaskyniarstva, ktorou previedla redaktorku Gabriela Majerníčková. Spoločne sa pozreli aj do Malužinskej jaskyne, dlhej približne 400 m. Jaskyniarka opísala kvapľovú výzdobu v kvapľovej sieni, ktoré nazvali aj záclony alebo slonie uši.

Redaktorku zaujal aj Dobrovoľný hasičský zbor. Vedúci DHZ Róbert Ozdýnyi povedal,

že hasiči zasahujú väčšinou pri kalamite, aby pomohli sprístupniť cestu, ak na ňu spadnú stromy. Tiež pomohli hasiť požiare. Hasiči pomáhajú v obci pri rôznych kultúrnych akciách a brigádach.

Nakoľko máme v obci niekoľko včelárov, redaktorka oslovila Františka Šušela, nielen včelára, ale aj pestovateľa zeleniny. Dozvedeli sme sa, že má 10 rodín a med z Malužinej je naozaj zdravý. O kostole prezradil Jozef Priadka, kostolník, že ho postavili Nemci v rokoch 1812-1816. Pôvodné zostali lavice, kazateľnica a krstiteľnica. V obci je okolo 160 katolíkov. Tento titul kostolník sa v ich rodine dedí dlhodobo. „Na našom cintoríne je pochovaný akademický maliar a rodák z Malužinej pán Karol Feňveš“, zaspomínala v relácii Stázka Chytilová na významnú osobnosť našej nedávnej histórie. Na záver sa redaktorka vybrala s turistickým oddielom z Malužinej na výstup na Veľký Bok. Za pekného, slnečného počasia turisti v dobrej nálade zdolali Veľký Bok. Marta Španková poradila, že cestu k chate Hodruša (12 km od lesnej správy v Malužinej) je najlepšie absolvovať bicyklom, hoci my sme dostali povolenie ísť autom. V sedle pod Veľkým Bokom sme si zaspomínali na pilotov, ktorých chytili Nemci počas druhej svetovej vojny. Niektorých odvliekli do koncentračného tábora, niektorí zomreli na mieste. Ich pamiatke je venovaná pamätná tabuľa na chate pod Veľkým Bokom. Výkrikmi radosti a nadšenia z krásnych výhľadov z vrcholku Veľkého Boku sa relácia o Malužinej v rádiu skončila. Poďakovanie patrí všetkým účinkujúcim a samozrejme starostovi obce, ktorý navrhol a zorganizoval stretnutie moderátorov s aktérmi tejto relácie. Našu obec teraz už poznajú na celom Slovensku. Ja som spomenula obsah relácie v skratke, no celú 60 minútovú reláciu nájdete v archíve RTVS: www.rtvs.sk/radio/archiv/1709/1821090

Reláciu „Zvony nad krajinou“ môžete počúvať na všetkých rádiových staniciach RTVS každú nedeľu o 11.00 hodine.

-Mašpanková-

Na Veľkom boku s redaktorkou rádia RTVS

Turistický oddiel v Malužinej opäť po pandémie ožil. Jarnou výzvou po dlhej zime bol návrh rádia RTVS natočiť do rádia výstup na Veľký bok. Pre turistov z Malužinej a ich spriaznené duše žiadny problém. Pre komunikáciu s redaktorkou rádia RTVS Sylviou Hoffmannovou starosta odporučil Martina a Martu Špankovú. Tí dali dokopy 8 nadšencov, ktorí v sobotu 14.5.2022 vyrazili od Lesnej správy z Malužinej. Predtým sme zisťovali u našich lesníkov, či sneh na Veľkom boku už zmizol. A mali pravdu, chodník na Veľký bok bol suchý. Chvilami sme preskakovali potôčiky vody, ktoré stekali z kopcov pri stúpaní od chaty Hodruša. Cestou sme obdivovali prvé jarné kvety, podbeľ, záružlie močiarne. Počas cesty

redaktorka Sylvia v ruke mikrofón a dávala nám rôzne otázky týkajúce sa danej lokality. Sprvoti sme boli ostýchaví pri odpovediach, no časom sme sa postupne zapájali do komunikácie. Za krátky čas sme boli v sedle pod Veľkým bokom. Dokonca o 15 minút skôr, ako naznačovala turistická značka. Vidieť lúku v sedle rozľahlú a bez lopúchov, je unikát. Len veľký flak snehu nad chatou naznačoval, že je jar. Na Veľký bok sme po krátkej prestávke počas nahrávania pokračovali úzkym chodníkom za krásneho slnečného počasia, takmer bez vetra. Nemusím Vám opisovať tú nádhru, ktorá sa otvorila na vrchole Veľkého boku. Modrá obloha, bezvetrie, zasnežené vrcholky Vysokých Tatier z jednej strany a učupená dedinka Malužiná zo strany druhej. Za týmto výhľadom sa naozaj oplatilo šliapať. Náš dvorný fotograf Paľko Petrulák si prišiel na svoje. Okrem nádherných fotiek natočil aj video, lebo Veľký bok v takomto ročnom období je unikátny. Redaktorka RTVS si tiež prišla na svoje. Verím, že sa jej podarilo natočiť tú eufóriu a nadšenie celej skupinky. Potom sme už vybalili proviant, povymieňali klobásku (od kámoška) za horalku, pojedli koláčiky, čo napiekla Stázka Chytilová a dlho sme si rozprávali príbehy nielen zo skúseností z výstupu na Veľký bok za nepriaznivého počasia, ale aj príbehy o medveďoch, ktoré ponaháňali Janka Šušela s kamarátmi. My sme našťastie žiadneho nestretli. Bola jedna hodina po obede, keď

sme zišli ku chate na Hodruši, vybalili špekáčky, zapálili ohnák a vychutnali si kávu a čaj z termosky. Hukot zurčiaceho potôčika a praskot ohňa v tichu prírody bolo posledné, čo redaktorka natočila pre rádio.

Počas výstupu sme stretli len 2 dvojice turistov a pri chate 2 cyklistov, dôchodcov, na ktorých sme sa neskutočne nasmiali. A vlastne celý výlet bol samý žart. Verím, že sa redaktorka podarilo získať dostatok materiálu do relácie rádia Regina „Zvony nad dedinou“ (vysielanú 12.6.2022 o 11.00) a rádia RTVS a tiež zachytiť atmosféru maluzinských turistov.

-Mašpanková-

Ubehlo 48 rokov ako som prvýkrát prišiel so svojou rodinou na Malužinú. Malužiná mi už bola známa z rozprávania mojich strýkov, ktorí sa tu priženili. Vždy vravievali, že život je tu ťažší ako dolu, ale o to krajší, v nádhernej prírode, v horách, či dolinách. Ich rozprávanie sa začínalo povestnou vetou „*joj to u nás v Malužinej ...*“ a už to šlo. Boli hrdí na svoju Malužinú. Teraz už nie sú medzi nami. Ich mená boli Jozef, Augustín a František Šušel.

Ako som prišiel prvýkrát, tak som už pokračoval každý rok a častejšie. Keď sme sa raz z Malužinej vybrali do Tatier, zastavili sme na Stupoch. Je tam kríž s ukrižovaným Ježišom a na ňom tabuľka s nápisom:

Postoj pútníčku na chvíľku malinkú a pozri si túto prekrásnu dolinku.

A pohľadom na vrch Kriváňa tu pod krížom si pozdrav Krista Pána.

Milí priatelia, čitatelia, Malužinčania. Tento veršík som si vybral ako tému na moju úvahu. Je tu čas prázdnin, dovolení, odpočinku. Čas zastavenia sa, hodnotenia a pomoci, čas skvalitnenia vzťahov v rodinách, medzi priateľmi, známymi a všeobecne medzi ľuďmi.

Tak postoj pútníčku, na chvíľku malinkú a pozri si túto prekrásnu Malužinskú dolinku.

V máji som bol doma na Malužinej a ako prvé je vždy prechádzka do doliny. Prídeme k rampe a tu s úžasom pozerám: vedľa rampy urobený bezpečný praktický prechod pre peších, mamičky s kočíkmi, cyklistov, ale hlavne pre zdravotne ťažko postihnutých. Teraz už aj oni môžu obdivovať krásy doliny, i keď tak trochu zničené prírodnými živlami. Veľké poďakovanie patrí vedeniu lesnej správy a všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom o to pričínili. Ďakujem priatelia za seba, ale aj za všetkých, ktorých som tu spomenul - za bezpečný vstup do doliny.

Prejdeme niekoľko desiatok metrov za rampu a uvidíme malú ľudovú tvorivosť. Po malužinsky ho nazveme mlynček v Malom Hlbočkom. Toto malé vodné dielko je výtvorom pána Milana Pastuchu. Určite slúži pre radosť detí, obdiv turistov, dôvod na zastavenie a fotografovanie a na ozdobu doliny. Takže Milan ďakujeme.

Ideme ďalej dolinou a prídeme na Prašivé. Na ľavej strane nad cestou uvidíme vkusne urobený vyvýšený vchod do znovu otvorenej štôlne „Bane Zubaustolle“. K tomuto spomeniem aj sprístupnenie Malužinskej jaskyne, vybudovanie vchodu do nej - veľmi pekná a perfektná práca. Objavenie Modrej jaskyne a tiež jej sprístupnenie. Vybudovanie areálu Speleocamping v Malužinej. To všetko je o jednom pracovitom, zanietom, skromnom človeku, ochotnom vždy pomôcť, Jankovi Šmolovi a jeho priateľoch, ktorí mu pomáhajú. Toľko prezentácie a práce pre zviditeľnenie Malužinej asi neurobil nikto. Čo si pamätám za jeden

rok bola Malužiná prezentovaná dva krát v televízii. V tomto prípade sa cítim byť málo kompetentný mu poďakovať. Tu je priestor pre starostu a obecné zastupiteľstvo. Ale za seba určite veľké ďakujem s priáním zdravia a šťastia pre nájdenie nových objavov.

Presúvame sa ďalej dolinou, až prídeme na Predné. Predné mi pripadá ako námestie, pretože sa tu stretáva veľa ľudí. Turisti v rozhovoroch s domácimi sa uistujú či idú správne do cieľa svojej cesty, i keď po celej doline je perfektné značenie všetkých trás. A takto vzniká veľmi veľa hodnotných rozhovorov v podstate medzi cudzími ľuďmi. Pri stretnutiach v prírode sú ľudia uvoľnení, prístupnejší a otvorenejší ku komunikácii. Štátne lesy tu majú peknú dreveničku a pred ňou sedenie s veľkým stolom, pre tých, ktorí si chcú odpočinúť, občerstviť sa a ponúknuť tým, ktorí sa zastavia na kus reči. Čerešničkou na torte je tečúca voda z prameňa. Vyteká z dvoch vedľa seba stojacich dubákov - z väčšieho. Tieto dva drevené dubáky tiež vyrobil Milan Pastucha. Symbol vody vytekajúcej z dubáku dáva uistenie, že keď je jedlý dubák, takže aj voda vytekajúca z neho je pitná. Toto miesto je miestom občerstvenia a fotografovania.

Z Predného odbočujeme doprava a ideme nádhernou prírodou k prameňu malužinskej kyslej vody. Tu nás čakalo ďalšie príjemné prekvapenie. Vykosená cestička až k prameňu a na ľavej strane novopostavený zastrešený altánok. Tak sme ho hneď odskúšali. Porozkla-

dali sme po stole občerstvenie a ako sa ľudovo povie, hodovali sme. Ako tak sedíme, od Tajchu sa k nám blíži skupinka mladých ľudí. Keď sa napili kyselky, zastavili sa pri nás a vznikol pekný rozhovor. Boli to dve mladé rodiny s deťmi, najmenšie bolo v kočíku. Jedni boli z Liptova a druhí z Leopoldova. Bývali v Chorupnom a zobrali svoje štyri deti na prechádzku: z Chorupného zväznicou na Tajch, odtiaľ na kyslú vodu, z kyslej vody dolu na rázcestie Olešková a odtiaľ späť do Chorupného. Príklad rodičov, ktorí od malička vedú svoje deti k pozitívnemu vzťahu k prírode. Rodičia vraveli, že chodia každý rok na pobyty na rôzne miesta, ale teraz sú zatiaľ na najkrajšom, ktoré

absolvovali. Podvečer, keď sme sa chystali k odchodu domov, Emil Trvalec navrhol, že ako poďakovanie Štátnym lesom za pekný altánok, priložíme aj my ruku k dielu. V nastávajúcom týždni sme spolu s Ankou a Emilom vyčistili a obnovili studničku, ohlodanú zubom času, zarastenú a nepoužiteľnú. Voda z tohto prameňa bývala ostrejšia ako tá, ktorá vyteká z altánku vedľa. Páči sa vám, pridete vodu z nej ochutnať?

Keď sme boli mladí, túlili sme sa po horách so svojimi deťmi. Deti vyrástli a našli si tu svojich priateľov a tým aj svoj program. Ale my sme tiež spoznávali ľudí z Malužinej a medzi inými tiež Anku a Emila Trvalcových, ktorí majú tie isté záujmy ako my. Túlanie sa po horách. Tak sa túlame spolu viac ako 30 rokov. Sme veľmi radi, že tu žijú ľudia, ktorí obdivujú a hľadajú krásy prírody a tu sa nedá nespomenúť manželov Špankových a ich priateľov, ktorí organizujú rôzne výlety a túry do prírody. No a my, ktorí už takéto výlety nezvládame, čakáme na reportáže a obrázky v Malužinských novinkách a týmto spôsobom vaše pekné zážitky zdieľame. Vďaka Vám priatelia.

Postoj pútničku na chvíľku malinkú ...

Dokážeme sa zastaviť a nájsť chvíľku, aby sme nazreli do seba, do svojej duše? Hľadať spôsoby lepšieho spolužitia vo svojich rodinách, medzi priateľmi, známymi? Možno v nejakom kútiku nájdeme trošku pokory na odpustenie. Vtedy objavíme v sebe nové rozmery vzájomnej úcty a lásky, pokoja a radosti.

S úctou Jozef Šušel st.

Príbeh - veľmi poučný

Profesor začal svoju prednášku a chytil do ruky pohár s trochou vody. Zodvihol ho tak, aby ho všetci študenti videli a spýtal sa ich:

„Čo myslíte, koľko váži tento pohár s vodou?“

„50 gramov!“ ... „100 gramov!“...

„125 gramov!“ odpovedali študenti.

„Ani ja to skutočne neviem, kým ho neodvážim“, povedal profesor, „ale moja otázka je:

„Čo sa stane, keď ho budem držať takto zodvihnutý pár minút?“

„Nič“ - odpovedali študenti.

„V poriadku... a čo by sa stalo, keby som ho držal takto zodvihnutý hodinu?“ - spýtal sa profesor.

„Rameno by vás začalo bolieť“ - povedal jeden zo študentov.

„Máte pravdu, a teraz čo by sa stalo, keby som ho držal takto celý deň?“

„Vaše rameno by zmeravelo, mohli by ste mať nejaké svalové kŕče a paralýzu a museli by ste ísť určite do nemocnice“ - zaspikuloval iný študent a všetci študenti sa zasmiali.

„Veľmi dobre. Ale počas celého tohto - zmenila by sa hmotnosť pohára?“ - spýtal sa profesor.

„Nie“, odpovedali.

„Potom čo spôsobilo bolesť ramena a svalové kŕče?“

Študenti boli v rozpakoch...

„Čo by som teraz mal urobiť, aby som sa zbavil bolesti?“ spýtal sa zas profesor.

„Položiť pohár!“ povedal jeden zo študentov.

„Presne!“ zareagoval profesor.

„Problémy v živote sú niečo podobné ako toto. Držte ich pár minút v hlave a zdajú sa OK.

Myslite na ne dlhý čas a začínajú bolieť. Držte ich ešte dlhšie a začnú vás paralyzovať. Nebudete schopní urobiť nič.

Je dôležité myslieť na výzvy alebo problémy vo vašom živote. Ale ešte dôležitejšie je „položiť ich“ na konci každého dňa skôr než pôjdete spať.

Toto je spôsob, ako sa nebudete stresovať, budete sa budiť každý deň čerství a silní budete zvládať svoje veci. Akékoľvek výzvy, ktoré vám prídu do cesty.

Preto keď dnes opustíte svoje pracovisko, pamätajte: POLOŽTE POHÁR!“

Z činnosti klubu dôchodcov

Členovia klubu dôchodcov sa zapojili do akcie „čistá dedina“ v dňoch 2.5. – 3.5. vyčistili pietne miesto cintorína. Dôchodcovia v pokročilom veku nahromadili veľa skúsenosti z pozorovania prírody a života v našej obci.

Radi spomínajú na roky mladosti, ťažké roky 2. svetovej vojny a roky po nej. Ešte dva roky po vojne v našich lesoch ope-rovala skupina benderovcov. Proti nim boli nasadené policajné útvary. 22. ročný strážmajster Jaroslav Salaš pri prestrelke zahynul 4.8.1947. V auguste 1977 mu bola odhalená pamätňá tabuľa. Okolie pamätnej tabule sme vyčistili a upravili v Malom Hlbokom a čiastočne sa upravil aj jarček. Zurčujúcu jarnú vodu sme nasmerovali do drevenej ríše, kde poháňa koleso mlynčeka a následne vteká do drevenej kade.

Okoloidúci turisti sa môžu osviežiť, zasta-viť a pokochať krásou prírody. Obdivovať v Malužinskej doline sa dá všetko, kopce, lesy, skalnaté bralá, vodné potôčky, ktoré sú iné v lete – iné v zime.

Rybník v Uhlisku každú jar upútal domácich aj turistov žabím koncertom. Za posledné tri roky sa žaby stratili. Brehy rybníka lemovalo záružlie bahenné, ktoré svojou krásou učarilo každého z nás – ale aj kvetenstvo záružlia sa stráca. Položme si otázku: „Prečo“? Odpoveďou je neznáma.

Múdro a citlivo správajme sa k prírode, aby sme ju neznečisťovali a neničili, ale radšej zveľaďovali a tak dary čistej prírody zachovali našim potomkom.

- A. Gulašová

predsedníčka klubu dôchodcov -

Športový deň – dôchodcov Liptova

ZO JDS Malužiná sa prvý krát zúčastnila 29.06.2022 okresných Športových hier JDS v Lipt. Mikuláši. Členky klubu, so svojím zapojením pre šport, žili prípravami už týždeň pred pretekmi. Súťažili v troch disciplínach: streľba zo vzduchovky, hod granátom na terč, hod váľkom do diaľky. Svoju svedomitosť prípravu zúročila Anna Trvalcová, ktorá v disciplíne hod váľkom do diaľky obsadila druhé miesto – odmenou jej bola medaila.

Športové hry boli okresnou organizáciou pripravené veľmi dobre, prispeli k udržaniu fyzickej i psychickej pohody všetkých súťažiacich.

Najdôležitejšia bola dobrá nálada všetkých účastníkov, ktorí si uvedomovali, že športový deň nie je o lámaní rekordov v našom veku, ale o príjemných stretnutiach a vzájomných rozhovoroch. Verím, že ďalšieho ročníka tohto skvelého podujatia sa zúčastnia viacerí členovia nášho klubu JDS.

-Gulašová Anna-

Oznamy:

► Obecný úrad žiada občanov,

ktorí nezaplatili daň z nehnuteľností a poplatok za komunálny odpad, aby tak urobili najneskôr do 30. 9. 2022.

► Zber elektroodpadu

Do piatku 16.9. môžete zhromažďovať pri vstupe do Haláša elektroodpad.

Chladničky, elektrické pece, práčky, mikrovlnné rúry, vysávače, žehličky, mlynčeky, fritézy, počítače, monitory, tlačiarne, telefónne prístroje, mobilné telefóny, rádiá, televízory, DVD, všetky druhy batérií, žiarovky a žiarivky. Spotrebiče a elektrické zariadenia musia byť kompletne! Ďakujeme, že triedite odpady!

NARODILI SA

Majkovi Pavelkovi sa narodila dňa 18.5.2022 sestra Emma Pavelková.

Šťastným rodičom Mariánovi a Andrejke Pavelkovcom srdečne gratulujeme. Bábätko vážilo 3810 g a meralo 52 cm.

*Posielam anjelika malému dieťatku,
nech mu dá zdravie a šťastie,
ku tomu lásku a úsmev ešte,
nech s láskou celej rodiny
do života rastie...*

BLAHOŽELÁME JUBILANTOM

Okrúhle životné jubileum oslávili 60-tnici:

Droppa Ľubomír - 60

Gulaši Jaroslav - 60

Piovarči Peter - 60

v apríli - Gulaši Ján 70

v máji - Líšková Eva 75

v júni - Piovarči Anton 85

*Žíte v šťastí, v zdraví, v láske
a v porozumení svojej rodiny
a svojich priateľov ešte dlhý čas.*

OPUSTILI NÁS

Dňa 14. apríla 2022 vo veku 61 rokov dotí-klo srdce Jána Vernarca . Rodina, priatelia a známi vyprevadili drahého zosnulého na poslednú cestu v Rímsko-katolíckom kos-tole v Malužinej.

Česť Tvojej pamiatke!

*‘To, že sa rana zahojí,
je len klamné zdanie.
V srdciach nám bolesť zostala
a tiché spomínanie.*

Malužinské Novinky - noviny obce Malužiná,
vydáva Obecný úrad Malužiná,
tel. č. 044/5292 221,
email: obecmaluzna@stonline.sk
redaktori: Kristína Bartková, Marta Španková
grafika: jennym, s.r.o.